ומאי שנא התם איתילידא בה ריעותא בבהמה הכא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי [א]והילכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם והילכתא כוותיה דרב חסדא כששיבר בה עצם מכלל דרב חסדא אע"ג דלא שיבר בה עצם אלא במאי איפגים אימא בעצם דמפרקת איפגים הוה עובדא וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא כמאן כרב הונא [ב]ואפילו בקמייתא לא כרב חסדא ולבר מקמייתא ואיבעית אימא לעולם כרב הונא דאי כרב חסדא מכדי מתלא תלינן ממאי דבעצם דמפרקת דקמייתא איפגים דלמא בעצם דמפרקת דבתרייתא איפגים אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי רב כהנא מצריך בדיקותא בין כל חדא וחדא כמאן כרב הונא ולמיפסל קמייתא לא כרב חסדא ולאכשורי בתרייתא אי הכי תיבעי נמי בדיקת חכם [ג]עד אחד נאמן באיסורין אי הכי מעיקרא נמי לא האמר רבי יוחנן [ד]לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם מנא הא מילתא דאמור רבנן אוקי מילתא אחזקיה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן אמר קרא [ה]ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים דלמא אדנפיק ואתא בצר ליה שיעורא אלא לאו משום דאמרינן אוקי אחזקיה מתקיף לה רב אחא בר יעקב ודילמא כגון שיצא דרך אחוריו דקא חזי ליה כי נפק אמר ליה אביי שתי תשובות בדבר חדא דיציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה ועוד אחורי הדלת מאי איכא למימר וכי תימא דפתח ביה כוותא [ו]והתנן [ז]בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו א"ל רבא דקאמרת יציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכתיב ביה יציאה ותנן [ח]יצא ובא לו דרך כניסתו ודקאמרת בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו הני מילי היכא דלא איתחזק אבל היכא דאיתחזק איתחזק תניא דלא כרב אחא בר יעקב [ט]ויצא הכהן מן הבית יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר תלמוד לומר אל פתח הבית אי פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד [י]עומד בצד המשקוף ומסגיר ומנין [כ]שאם הלך לתוך ביתו והסגיר או שעמד בתוך הבית והסגיר שהסגרו מוסגר תלמוד לומר והסגיר את הבית מכל מקום ורב אחא בר יעקב כגון

ומאי שנא. הא ספק והא ספק: **הלכתא כרב הונא.** דחיישינן לעור. ועל ידי היה מעשה והורה לי רבינו יעקב ב"ר יקר בעוף לאיסור: **מכלל דרב חסדא אפילו כשלא שיבר בה עצם.** לאחר שחיטה מכשיר מדאצטריך למימר הלכתא כרב הונא כשלא שיבר מכלל דפליג רב חסדא עליה: **בעצם מפרקת.** לאחר שחיטה שנגע בעצם הצואר והיא המפרקת דכתיב (שמואל א ד) ותשבר מפרקתו ולא סבירא לן כוותיה לתלוי לקולא דההיא נגיעה דעצם מפרקת לא פגמה לסכין טפי מעור אבל שבירת עצמות א) בההוא ודאי תלינן: **אליסר חיותא.** שלא בדק בין זו לזו ולאחר שחיטת כולן נמצאת פגומה: **כמאן.** ס"ל: **כרב הונא ואפילו בהמה קמייתא.** נמי טרפה דחיישינן לעור. ולשון בעיא הוא: **לא כרב חסדא.** ומשום עצם מפרקת דקמייתא טרפינהו לכולהו בתרייתא: **מכדי מיתלא תלינן.** דהא ודאי נגיעת סכין במפרקת לא פגמה טפי מעור שהרי אינו מכה עליו בכח ואפילו הכי תלי ביה לקולא הלכך כי שחט בהמות טובא תלי נמי רב חסדא במפרקת דבתרייתא ומכשר להו: **למפסל קמייתא.** בעיא היא. האי דמצריך בדיקה לאחר שחיטת הראשונה מיד משום דאי משכח לה פגומה טריף לה כרב הונא: **לא כרב חסדא.** ס"ל דלא חייש לעור ומצריך בדיקה שאם תמצא פגומה יתקננה ויהיו אחרונות כשרות עם הראשונה דאי לא בדק ושחיט ליה לאידך ומשכח לה פגומה חיישינן למפרקת דקמייתא ואפירי בתרייתא ולית ליה הא דאמרן לעיל מכדי מתלא תלינן כו' ואע"ג דמשנינא הכי דיחויא בעלמא הוא כלומר לעולם אימא לך כרב חסדא סבירא ליה אבל רב כהנא ודאי כרב הונא קאמר למפסל קמייתא כדאוקמינן לעיל הלכתא כוותיה והשוחט אפילו בהמה אחת צריך לבדוק הסכין אחר שחיטה ואם שחט הרבה ולא בדק בינתים ואחר כך נמצאת פגומה אף הראשונה אסורה: **אי הכי.** דמשום הא דבעי למישחטיה קא בדיק הוי ליה בדיקה דקודם שחיטה ותיבעי חכם להראות לו את הסכין ב) דילפינן (לקמן יח.) מושחטתם בזה ואכלתם ג) ומדלא בעי לאחויי לחכם ש"מ לאו בדיקה דקודם שחיטה חשיב ליה: **עד אחד נאמן באיסורין.** דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה וזבחת מבקרך ומצאנך ז) ושחט את בן הבקר (ויקרא א) ואכלי כהנים על ידו ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר ולא הצריכה תורה עדים אלא לעונש ממון או מיתת בית דין ולעריות דגמרינן (גיטין ב.) דבר דבר מממון: **האמר רבי יוחנן.** תירוצא הוא: **הא דאמור רבנן כו'.** במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתיר כי ההוא דלעיל: **ויצא הכהן וגו'.** דבעינן דניפוק מכל הבית ואח"כ יסגיר את הדלת ואע"ג דאיכא למימר דלמא עד דנפיק ואתי בציר ליה ד)שיעוריה מכגריס ונמצא שלא היה נגע בשעת הסגר ואין הסגרו הסגר דכמאן דליתיה דמי: **ועוד אחורי הדלת.** אם היה נגע אחורי הדלת ביציאתו היכי חזי ליה: **דפתח ביה כוותא.** חלון בדלת קודם הסגר: **אין פותחין.** בית אפל שצריך לפתוח לו חלונות לראות הנגע פוטרין אותו לגמרי כדכתיב (ויקרא יד) כנגע נראה לי בבית לי ולא לאורי [מו"ק ח.] שאם עמד במקום אפל וצריך שם להדליק את הנר אינו נגע: **כהן גדול ביום הכפורים.** כשהוא יוצא מבית קדשי הקדשים לאחר הוצאת כף ומחתה כתיב ויצא ועשה עולתו וגו' באחרי מות [ויקרא טז]: **ותנן.** במסכת יומא (דף נב:): **יצא ובא לו דרך כניסתו.** פניו כלפי לפני ולפנים כדרך שנכנס כך מחזר ויוצא דרך אחוריו: **דלא אפתוק.** כל זמן שלא ראה הכהן את הנגע במראותיו שהיה מקום אפל ואין מראהו ניכר אבל נגע שעומד אחורי הדלת וכבר הכיר שהוא נגע ואין צריך חלון אלא להעמידו בחזקתו פותחין: **תניא דלא כרב אחא בר יעקב.** דאמר דלא מוקי אחזקתו אלא ביוצא דרך אחוריו דחזי ליה עד שעת הסגר והכא קתני שאם הלך לביתו והסגירו הסגרו הסגר והכא ודאי איכסי נגע מיניה ומוקמי ליה אחזקיה: **יכול.** יהא לו רשות לילך לתוך ביתו ולחזור ולסגור הדלת ח): **תחת המשקוף.** מפתן העליון: ט)**הלך לביתו והסגיר.** על ידי חבל ארוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם: **בתוך הבית.** תחת המשקוף: **ורב אחא.** אמר לך מהא לא תותבן דאיכא לאוקמי: כגון

ודילמא ארנפיק ואתי בצר ליה שיעורא כו'. אין להקשות היכי מוכח מהכא דאוקי מילתא אחזקיה דלמא הכא טמא מספק דספק טומאה ברה"י ספיקו טמא דבכל ענין טימא הכתוב אפילו הוי רה"ר שיש בו הרבה בני אדם ואפילו דבר שאין בו דעת לישאל אבל קשה דתינח היכא דליכא ריעותא אבל היכא דאיכא ריעותא כגון סכין שנמצאת פגומה וכן אחד מסנים שנטמא ודאי ברה"ר דמטהרין שניהם מטעם חזקה כה"ג מנלן דאזלינן בתר חזקה וי"ל דה"נ יש ריעותא גדולה דאע"ג דאישתכח שחסר לאחר שבעה אפ"ה לא מטהרים למפרע כל אותם שנכנסו לבית בימי הסגר ומיהו קשה דהך מילתא דמיא למקוה שנמדד ונמצא חסר דשבקינן לחזקה דמקוה ומטמאינן לגברא שטבל משום העמד טמא על חזקתו והרי חסר לפניך וה"נ הוה לן למימר דשבקינן חזקת נגע ואזלינן בתר גברא דאוקמינן בחזקת טהרה והרי חסר לפניך י): **אלא** לאו משום דאמרינן אוקמיה אחזקיה. ואין לומר דשאני הכא דאזלינן לחומרא דמדאורייתא אין לחלק ועוד דאף לקולא מטמאין ליה לשרוף קדשים ולהביא קרבן אם נכנס למקדש וקא מייתי מספק חולין לעזרה ועוד דאף לקולא מוקמינן הכא אחזקיה דאי היה נגע גדול ובסוף השבוע היה חסר ממה שהיה מטהרין וניחוש דלמא אדנפיק ואתי בציר ליה שיעורא והיה כשיעור שהיה כ)בסוף שבוע ונמצא שהנגע עומד בעיניו ובעי הסגר שני אלא משום דמוקמינן ליה כשעת הסגר אחזקיה: **כהן** גדול ביום הכפורים יוכיח. תימה דנפרק ידיעות הטומאה (שבועות יז:) אמרינן הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו אפילו כולו מכניס חוץ מחוטמו טהור ה)והכא אל הבית אמר רחמנא דרך ביאה אסרה תורה ויש לחלק בין כניסה ליציאה דאורחא דמילתא ביציאה כתלמיד הנפטר מרבו ל): דקיימי

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פ"א מהלכות שחיטה הלכה כה סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן יח סעיף טו:

ע ב מיי' שם הלכה כד ועיין בהשגות ובכ"מ ובל"מ סמג שם טוש"ע שם סעיף יא:

עא ג מיי' פי"א מהלכות עדות הלכה ז טוש"ע י"ד סימן קכז סעיף ג ובהג"ה:

עב ד מיי' פי"ד מהלכות טומאת צרעת הלכה ה:

עג ה מיי' פ"ד מהלכות עבודת יוה"כ הלכה א:

עד ו ז מיי' פי"ד מהלכות טומאת צרעת הלכה ה:

◆

שיטה מקובצת

א] אבל שבירת עצמות בכח בההוא ודאי תלינן: ב] להראות לו את הסכין דילפינן לקמן נ"ב לכל חיותא דילפינן לקמן: ג] מושחטתם בזה ואכלתם ומדלא בעי וכו' נ"ב נ"א דנהי דקמייתא מתכשרא דלחיותא חדא בדיק סכינו אלא לאחריני לא ימצא חכם אלא מדלא בעי חכם לאחויי בין כל חדא וחדא אלא לחיותא קמא לחודה: ש"מ לאו בדיקה וכו': ד] דלמא עד דנפיק ואתי בציר ליה שיעור הנגע מכגריס: ה] חוץ מחוטמו טהור והבא אל הבית אמרה רחמנא דרך ביאה ויש לחלק וכו':

◆

רבינו גרשום

מאי שנא דספק שהה כו' דטרפה ומ"ש בסכין דאמרינן בחזקת היתר עומדת וכו': והלכתא כוותיה דרב הונא בשלא שיבר כלומר דאמרינן בעור של צואר פגמה מכלל דרב חסדא אע"ג דלא שיבר הוא אומר כשרה א) כלומר אימא בעצם דמפרקת איפגים: לעולם כרב הונא. ואפילו בקמייתא דאמר בעור דאי כרב חסדא דאמר בעצם דמפרקת איפגים מיכדי מיתלא תלינן דילמא בעצם מפרקת דבתרייתא איפגים אלא דמשמע כרב הונא ומשום הכי טרף כולהון: אמר ליה וכו' כרב הונא דמצריך בדיקותא בין כל חדא וחדא כלומר דצריך לבדוק הסכין ואי לא בדק פסול אפי' קמייתא דאמרינן בעור של קמייתא איפגים: לא כרב חסדא ולאכשורי בתרייתא. דאמרינן בעצם דמפרקת דבתרייתא איפגים: אי הכי תיבעי נמי בדיקת חכם. כלומר דמצריך בדיקותא אכל חדא וכו' עד אחד נאמן באיסורין. כלומר בטבח עצמו סגיא אי הכי מעיקרא נמי לא תיבעי כלומר השתא דאמרת עד אחד נאמן באיסורין ובטבח עצמו סגי מעיקרא נמי לא יהא צריך להראות סכין לחכם: מנא הא מילתא דאמור רבנן אוקים מילתא אחזקתי' כלומר כדאמרינן לעיל העמד טמא על חזקתו וכו' דכתיב ויצא הכהן מן הבית והסגיר את הבית שבעת ימים. י"מ דילמא איתבצר שיעוריה ליה מן הנגע ב) ועכשיו אין בו דינו של נגע דהוא פחות מכגריס ולא צריך להסגיר אלא תדע דאוקים מילתא אחזקתיה דלא בצר כלומר וצריך להסגיר. א"ל רב אחא ודילמא שיצא דרך אחוריו דקא חזי ליה כדנפיק דלא בצר כלל דמשום הכי צריך

מסורת הש"ס

א) [גיטין ב: ג.], ב) [לקמן יח.], ג) סנהדרין לב. נגעים פ"ב מ"ג, ד) [יומא נב.], ה) נגעים פי"ב מ"ו נדרים ט:, ו) [ס"א יד], ז) [דברים יב], ח) ורש"ל הניח כאן ד"ה ע"י חבל ארוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם ועיין בנגעים דף ט: וכם פי' רש"י כע"א, ט) [רש"ל מ"ז], י) [ועיין תוס' נדה כ: ד"ה הכא וכו' כתבו ישוב על זה], כ) צ"ל בתוך וכ"ה בס"י, ל) [ומפורש ביומא נג. וע"ע תוס' יומא נג: ד"ה יצא],

◆

תורה אור השלם

ו. וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא יד לח

◆

מוסף רש"י

עד אחד נאמן באיסורין. שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד מישראל על הפרשת תרומה ועל השחיטה ועל ניקור הגיד והחלב (גיטין ב:). אלא מפני כבודו של חכם. אע"ג שהטבח בקי בהלכות בדיקה (לעיל ט.). בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו. כנגע נראה לי בבית, כתיב, דמשמע נראה ממילא, ועוד דכתיב לי ולא לאורי (סנהדרין צב.). יצא ובא לו דרך כניסתו. כשם שנכנס כשהולך לדוס עד שהגיע לארון פניו כלפי דרום, כך כשיצא לא היפך את פניו לצאת אלא יוצא דרך אחוריו ופניו לארון (יומא נג.). יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר. על ידי שליח, תלמוד לומר אל פתח הבית, שלא מנוגע צריך לעמוד (נזיר נו.). תחת המשקוף. הכי גרסינן על המשקוף, על עיני המפתן (שם). עד שיצא מן הבית כולו. עד שיצא מן המשקוף, דעל המשקוף איקרי בית (שם). בצד המשקוף. כנגד המשקוף מבחוץ (שם).

◆

רבינו גרשום (המשך)

להסגיר אלא עדיין אומר אני דלא אוקים מילתא אחזקתיה אמר אביי שתי תשובות בדבר חדא דכתי' ביה יציאה וכו' אלא תדע דאע"פ דלא ראה (תהיר) [אמרינן] דמוקים מילתא אחזקיה ועוד אחורי הדלת דלא ראה כלל מי איכא למימר כגון שיצא דרך אחוריו כו'. אלא תדע דאוקים מילתא וכו' וכי תימא דפתח ליה כוותא לא' לראות נגעו כלומר דאתה יכול לאקשי לי דתדיר ראה ולא אוקים מילתא אחזקתיה. והא תנן אין פותחין אלא תדע דאוקים מלתא אחזקתיה: א"ל רבא דקאמרת יציאה דרך אחוריו וכו' כהן גדול יוכיח דשמה יציאה ומשום הכי אוקים מילתא אחזקתיה. (אלא) [אבל] אי דלא קא חזי ליה לא אוקים מילתא אחזוקה. ודקאמרת אין פותחין לו חלונות לראות וכו' הני מילי היכא דלא איתחזקא שיש בו נגע אבל היכא דאיתחזק שיש בו נגע איתחזק כלומר שיכולין לפתוח לו חלונות ולא מצית מהכא למילף דאוקים מילתא אחזקתיה: תניא דלא כרב אחא בר יעקב מה דאמרינן לזמן כלומר רב אחא בר יעקב לא ס"ל דאוקים מילתא אחזוקה. ובהא ברייתא (דאינן) [חזינן דאמרינן] דאוקים מילתא אחזוקה דאפי' הכהן הלך לביתו ולשם צוה להסגירו מוסגר [אלמא] דאמרינן אוקים מלתא. ורב אחא בר יעקב דלא סבירא ליה דאוקים מילתא אחזקיה הוא סבר

א) נראה דחסר כאן וצ"ל אלא כמאי איפגים ושמא בעצם המפרקת איפגים כלומר וכו'. ב) ועכשיו אין נוהג בו דין נגע דהוא פחות מכגריס ואינו צריך לסגיר.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones